

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Виходить о годині 7. раню.

ПЕРЕДПЛАТА:

Нісиче в чорно 1238 М

ЗА ГРАНИЦЕЮ:

В Америці 1 дол. Франції, Голландії, Бельгії 10 фр. шв., Італії 10 ліра. Швейцарії 5 фр. шв., Німеччині 100 марок, Чехословаччині 30 корон ч., Болгарії 60 левів, Румунії 50 лей, Австрії 3000 корон. Зміна адреси 80 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:

Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 75 М., в „Навісній“, в „Отпавках“ і некрологів 150 М. Між новинками і в редакційній частині 200 М., на першій сторінці 300 М. За дрібні оголошення 20 М від слова; товстим друком полярно. В неділі і свята 50% дорожче.

Один прим. 50 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

ВСІЯВІ ПРИЛАДИ ДО ПОДОРОЖІ ВАЧКИ „УФРИ, ТОР-
БИ НЕЦЕССЕРИ І Т. П.
ПОРУЧАЄ „**ЧЕРПА**“ ЛЬВІВ, вул. 17, БУДИНОК ЗЕМСЬКОГО
ЛЕГІОНІВ ЛЕГІОНІВ БАН У КРЕДИТОВОГО
ВІДЕНСЬКІ ВИРОБИ! 1587 1-10 ПРОДАЖ ДЕТАЙЛІВНА І ГУРТОМ!

ЛОЗІР!
Звертається увагу Хв. Управ.
Кружків УПГ. Виділів „Проміт“
„Вз. Уч. Помочей“, і всіх ідейни-
громадян, особливо молоді, щоби в
часі ферій улаштували на дохід
„РІДНОЇ ШКОЛИ“ фестивалі, забави,
концерти, амат. представлення, ви-
клади і т. п.
1-6 IX. Головна Управа У. П. Т.

Львів, 29. червня 1922.

В обороні краденого національного майна. Польщі пам'ятки культури, загарбані царатом. До цих скарбів, о які Польща вшановується, належить пребогата бібліотека Залуских, яка є окрасою і підставою багатьох російських книгозбірень. О неї йде тепер словесна боротьба. Польська преса наводить аргументи, які промовляють за зворотом загарбаного майна. В обороні залишення цих скарбів в Росії виступили російські вчені, професори петроградського університету. В цій справі видали вони відозву, в якій покликаються на думку німецького вченого Трайбе, стверджують, що всякий зворот культурного майна наукою осуджується з огляду на втрати, які спричинює необережне перенесення, викликане з почуття пани або через національну гімсту.

Російські вчені зазначають, що ця операція тим тяжша, що в багатьох випадках треба виривати з живого тіла частини, які органічно з ним зрослися. Головним чином ходять тут о вивезену в 1795 р. бібліотеку Залуских, переховувану в російській публичній бібліотеці, якої збірки є описані, розглянені, скаталоговані, зазначені на орієнтаційній мапі, не кажучи вже про російські описи і праці чужих вчених. Матеріали російської публичної бібліотеки під її ініціалами відомі і дорогі цілому вченому світові. Петроградські бібліотеки кермувалися в своїх набутках оглядом на цілість збірок публичної бібліотеки. Ці збірки вросли в російські бібліотеки, зробилися з рачі вкладеної в них праці спадщиною народу, який переховував їх більш як сотню літ. Дослідники цілого світа привикли користати з них при помочі апарату публичної бібліотеки.

Звернення їх Польщі зробило би з живого наукового організму мертвий хаос на довгий час.

Всі ці аргументи відносяться не тільки до бібліотеки Залуских, але й до інших збірок бібліотечних, архівальних і музейних.

Відозва кінчається пригадкою,

що одним з перших вчинків нової Росії було привезення свободи польському народові, а в кінці, що щастя є мінливе в непевних ходах війни і що небезпечна річ викликати в серцю побідженого почуття зневаги.

На ці всі аргументи відповідає польське Наукове Товариство у Варшаві. Воно вказує на організацію провінціальних архівів в Німеччині, зв'язану з великим переносуванням пам'яток минулщини; на домагання Кера, найбільшого авторитету в Німеччині в справах архівальних, щоби відродженій Польщі за умову передавання влади над архівами в 1918 р. поставити вимогу видати Німцям архівалії, які повстали в зв'язку з пруським пануванням у Варшаві в рр 1795—1806. Отже мовляв, Кер не боявся шкід, які може спричинити перенесення.

Польські вчені зазначають, що бібліотека Залуских не потерпить підчас перенесення таких шкід, які потерпіла підчас вивозу до Петрограду, що вони її впорядкують як слід. Польські вчені виходять з принципіального становища, що врановане добро мусить бути повернене, що воно відноситься до польської культури, отже повинно бути на терені творців тих пам'яток.

Ці всі аргументи, ми — Українці повинні собі добре згадати.

Пригадуємо, що у великих архівах і бібліотеках Залуского, Чацького, Осолінського, Чарториского, Дзялинського, Замоїського і в поменших — Дздушицького, Бавровського, Павліковського — потонуло маса українських пам'яток. Повставали ці збірки при помочі справних агентів, що в спосіб здобування цінностей вміли переписувати своїх панів. Ціль освячувала способи. Старину позичувано на те, щоби її не віддати, куповано за марний гріш, викрадено. Все це робилося з чистою совістю, похвалялося навіть злочинськими штучками, як доказами сприту. Хто вважав би це пересадом, знайде ще яркіше представлення в біографії Самуїла Лінде, написаній для його Словаря польської мови Августом Бельовским. Там поданий документальний матеріал — листи самого Лінде, в котрих він перед Осолінським залюбки хвалиться, в який спосіб що в кого „земкпат“. Нишпорив Лінде не лиш по польських кингозборах, де — як каже Бельовський — замість книг остаються нині автографи Осолінського в формі реверсів. Сліди по нім лишилися і в наших кругах.

Автограф Лінде знайшов д-р В. Шурат у формі реверсу на 14 білих кружків, забраних бібліотеці Василіяна в Львові в 1800 р., а не-

стерті печатки українських книголюбів ще й нині в польських бібліотеках, між ними і в бібліотеці Осолінського, являються метриками цінних книг. З давен давна мандрували пам'ятники української культури ріжними шляхами в польські руки.

Скільки їх поперевожила от хоч би п-і Гелена Будзиновська до Народового Музею в Кракові. Цілими вагонами!

Кладуть Поляки офіційно руку на скарби монастиря в Жаровичах (славний центр Василіян з 17 в.), яких частину вивезено в початках війни до Відня.

В 1919 р. вивезли Поляки многоцінний архів Креховецького монастиря (мільярдний масток!).

І багато-багато скарбів нашого культурного доріжку підчас

останніх років потонуло в польських руках. Зі західних українських земель повивозили Поляки усе, що представляло якунебудь цінність. На основі аргументів таких польських вчених можна би поставити такі претенсії, які зголошує Польща до Петрограду.

В цій випадку відповідь з польського боку відома: то со ін-ного...

Платить партійний податок!!!
Присилуйте на адресу! „Кравий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вил. ки. ч. 5.000.
Жертводавці погине 500 мп.
будуть оголошені поіменно!!!

Велика Україна.

Холера.

Як доносить з Харкова, холера на в Україні приймає катастрофічні розміри. До дня 7. червня сконстатовано холеру в 274 містах і містечках. Від 1. січня до 1. червня занотовано 17.000 випадків холери, підчас коли в тім самім періоді минулого року занотовано 400 випадків. Санітарні відносини застрашані. В Харкові застрайкували і закрились усі аптеки на економічній підкладі, бо не одержали платні за два місяці.

Положення в Одесі.

На зборах „Ліберального Союзу“ в Венеції муніципальний радник того міста А. Перетц, вернувшись з Одеси, виголосив виклад про положення в тім місті.

„Коли ми причадили до пристані — говорив Перетц — на наш пароплав піднялись чечісти. Їх було 8. Вони були босі, озброєні в револьвери, які сторчали з кишень. Їх загальний вид був відрізняючий. Пасажири були виставлені на ряд напастей. Пароплав зразу оточили голодні. Моряки і пасажири кидали їм хліб, причім прийшло до бійки. Вкінні червоноармійці розігнали цих нещасних.“

Після 2-денних переговорів, большевики позовили кільком Італійцям відвідати місто, за що вони мусіли заплатити по 10 мільйонів рублів від особи.

Ми вибрались до міста малими групами. Прегарні доми, вулиці і бульварів майже опустіли. Нича повивозили. На хідниках купи сміття. Під одною стіною ми побачили прислоненого трупа. Біля міського театру валялись трупи коней. Голодні собаки розбирали їх. Воздух в місті невинносимий.

З театру пішли ми на пошту. Будинок переповнений людьми. Довкола валяються трупи. Віддихати неможливо.

Візники в Одесі — рідкість. Нечисленні повозки служать до перевозу трупів. На вулицях можна стрінути теліжку, наповнену трупами. Їх вивозять за місто і палять.

На Куликовім полі при якійсь будинку стоїть караул. Рядом валяється труп, на якого проходять не звертають ніякої уваги. Однак всі страхиття видно щойно в робітничих кварталах.

Одеса без води. Населення стоїть довго при нечисленних криницях, стережених красноармійцями. Недостаток води помагає епідеміям довершати страхиття голоду. Багато домі в Одесі розбирають люде на паливо.

В місті продовжується „робота“ чрезвычайки, яка кожної ночі розстрілює по кілька десятків людей. Промисловість Одеси завмерла. Довкола міста поля необсіяні. По селах нотують випадки людодства.

Пр. 195/22. В Імені Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на вносок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник“ ч. 100. з дня 24. червня 1922. в статутах під наголом вказує: 1) артикулу вступного: а) наголовок, б) уступ межі словами „спочиває в паперах“ а „ініціативу“, п) кінцеве речення від слів „і вони звичайно“ аж до кінця артикулу. 2) „Дописи з краю“ вступ аж до слів „справи Сх. Галичини“ містить в собі естєв злочину з § 65 а) в. к. узнав докочану в дні 23. червня 1922 року конфіскацію за оправдану і зарядив ляміам-

ня цілого накладу і видав по думці § 493 п. к., заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відізначеному редакторові той часопис, щоби се рішення помістив безплатно в найближчій числі і то на першій сторінці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджані в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1832. Д. п. д. № 6 ек 1863, а іменю засудження за переступство на гривню до 400 Мп. — Львів, дні 24. червня 1922.

(Підпис печатний)

Я виїхав з Венеції — кінчив Перетц — думаючи, що і в совітській революції є щонебудь гарне. Тепер я цього не думаю". (Рпр.).

Одеса — вільною пристанню?

З Харкова наспіла знову звістка, що совітська влада рішила проголосити небавом Одесу вільною пристанню. Совітські війська приступили вже до евакуації міста й пристані, що мають бути віддані

під охорону спеціальної одеської портової міліції.

Проголошення Одеси вільною пристанню має бути наслідком порозуміння з Америкою, яка має одержати спеціальні концесії на цю пристань.

При вміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

З діяльності Українського Вільного Університету в Празі.

В доповненню до відомости про Український Вільний Університет в Празі, які ми подали в нашій часописі давніше, додаємо ще ось які дальші інформації про діяльність цієї важкої культурної інституції.

Делегація Сенату У. В. У. зложена з ректора проф. Д-ра Олександра Колесси, декана філософського факультету проф. Д-ра Степана Смоль-Стоцького, декана факультету права і суспільних наук проф. Д-ра Станіслава Дністрянського і представника Української Академічної Громади Олексі Черкавського була дня 16. марта с. р. принята на довгий авдієнції президентом Ч. С. Р. Масариком, на якій обговорила з ним цілий ряд справ, що відносяться до У. В. У. та допоміжні для української академічної молодіж. (Інші вістки, які появилися про сю авдієнцію, є не вірні).

Дня 1. цвітня с. р. були ректор проф. Д-р Олександр Колесса і продекан філософського факультету проф. Дмитро Антонович приняті президентом міністрів Бенешом.

Український Вільний Університет доповнив свої наукові сили, покликавши кількох нових професорів і доцентів як археолога і етнографа Вадима Щербаківського, біолога та зоолога Петра Андрієвського, проф. адміністраційного права Д-ра Оттона Ейхельмана, економіста доцента Володимира Тимошенка. Намірені і дальші покликання, яких реалізація буде залежати від фондів У. В. У.

Із своїх скромних, для дальшого розвитку зовсім недостаточних, фондів надав У. В. У. до тепер 9 наукових стипендій кандидатам на будучих професорів.

При У. В. У. заведено кількох-віральні іспити та зорганізовано іспитові комісії при філософичнім факультеті і факультеті права і суспільних наук.

Зорганізовано в порозумінню з урядовими чинниками чеського університету комісію для видавання свідоцтв про наукову кваліфікацію тих українських студентів, що затратили у воєнній завісу свої документи.

В найблизшому часі розпочинає У. В. У. видавництво наукових підручників, дівавши на цю ціль невелику покищо субвенцію. Коли одержить більшу квоту, приступить також до видавництва наукового збірника.

При У. В. У. засновується Українське Наукове Товариство, що має згуртувати окрім професорів У. В. У. також інші наукові сили, що живуть на еміграції.

В літі відбудеться заходом У. В. У. кілька наукових екскурсій на Підкарпатську Україну.

У. В. У. наміряє також розширити свою діяльність поза межами Праги при помочи популярно-наукових викладів. Зреалізовання сего і багато інших планів У. В. У. спинює недостача відповідних фондів, яка особливо не дозволяє покликати дальші відповідні наукові сили, яких немало проживає за кордоном, доповнити ними існуючі вже та зорганізувати дальші факультети.

При У. В. У. засновано завязок бібліотеки, яка з тої самої причини є вельми скромних розмірів. Дуже пожадане булоб присилання нашим громадянством для сеї бібліотеки особливо українських видань, яких недостача в Празі дається сильно відчувати.

Ректор У. В. У. причинився до зорганізування підмоги для української академічної молодіж, виславши при помочи чесько-українського Комітету матеріальну підмогу для 844 українських слухачів вищих шкіл. Підмога ся виносить більше як 500.000 Кч. місячно. Його заходами вислано також ураз з транспортом призначеним для Росії значну поміч для інтелігентних

кругів на Україні, особливож для Української Академії Наук в Київі. Зокрема звернувся він до компетентних чинників Ч. С. Р. і інших держав в цілі виселення видавничих європейських Академії Наук для Української Академії Наук в Київі.

Український Вільний Університет був офіційно запрошений до участі у великому конгресі професорів високих шкіл, що відбувся в Празі від дня 13. до 16. мая ц. р. В конгресі тому взяло участь понад 480 професорів високих шкіл. На святочнім отворенню, яке відбулося в салі засідань парламенту, були присутні президент Масарик, чужі місії держав акредитованих в Празі, чес.-слов. міністри, парламентарні послы і інші достойники. Представників У. В. У. витано офіційно, а його ректора покликано ураз з ректорами чужих університетів до почесної президії повного

конгресу та до президії ще двох секцій. Промову ректора проф. д-ра Олександра Колесси, виголошену по часті чеською, по часті українською мовою, прийнято незвичайно гарячо. Делегація У. В. У. була також на прийнятті у президента чес. слов. Республіки Масарика, який довгий час розмовляв з ректором У. В. У. Взагалі запевнено на цьому конгресі Українському Вільному Університетови місце рівноядне з іншими університетами.

Згідно з академічними звичаями відбудеться в червні ц. р. вибір нового ректора і деканів. Новий Сенат обійме своє урядовання в осени з початком слідуєчого шкільного року.

Шість жертв на будову пам'ятника на могилі Аєса Мартавіча до Пов. Тог-а Креситового „Віра“ в Раві Руській.

Після вбивства Ратенава.

Похоронні торжества.

При тілі вбитого Ратенава відбулась у вівторок 27. ц. м. жалібна маніфестація. Тіло зложено на підвішенню в салі парламенту і прикрито німецьким прапором. Салю і трибуни зайняли члени парламенту, уряду, державної ради і делегації всіх німецьких країв. Дипломатичний корпус зайняв місця в ложі пруського союму. Промовляли: президент Німеччини, віцепрезидент парламенту, центровий посол д-р Велль, демократичний посол Корель. Всі підносили заслуги покійного та потребу оборони республіки і демократії. Після промов винесено тіло перед будинок парламенту, де відділ Райхсверу віддав військову почесність.

Відтак уставлено домовину на самоході і відвезено до Обершен-вальду, де відбулись похорони.

Оборона республіки.

Конвент сеніорів Райхсрату рішив, щоби ще в тім тижні, себто в середу, п'ятницю і суботу відбувалися пленарні засідання в справі заряджень щодо оборони республіки і амністійного закону, після чого наступить 8-днівна перерва.

Завішення праці в день похорону Ратенава.

Пруський уряд прилучився до розпорядження, що його видав німецький уряд в справі завішення праці в день похорону Ратенава.

В пошукуванні за загвоєрниками.

„Н. Фр. Пр.“ доносить з Франкфурту над Меном, що існує підозріння, начеб брат убийника Ерибегера Тіллесен брав участь в атентаті на Ратенава. Тіллесен виїхав перед кількома днями з Франкфурту.

Кондоленції.

З Риму доносять: Прем'єр Факта посвятив на засіданню палати послів кілька слів згадки вбитому міністрови Ратенавови. На внесення прем'єра рішено переслати на руки німецького канцлера слова співчуття. Кондоленцію переслати також Скандер і румунський прем'єр Братіану.

Жалібні торжества.

Пруський міністр науки, штуки і освіти видав розпорядження, силою якого мають відбутися у всіх школах жалібні торжества з приводу смерті Ратенава.

Преса.

Ціниє признання.

Один з лідерів кравіських консерватистів, проф. Влад. Яворський застановляється в ч. 143. „Часу“ над справами, які варшавський сойм повинен перед своїм розв'язанням поладити, і зазначає з цілим натиском, що переведення нових виборів без попереднього поладнання справи східних границь держави, особливо Сх. Галичини є рівнозначне з витворенням таких труд-

зань поладити, і зазначає з цілим натиском, що переведення нових виборів без попереднього поладнання справи східних границь держави, особливо Сх. Галичини є рівнозначне з витворенням таких труд-

лося п'яństwo, за яке Куліш так докорює козацтву, то стануть для нас зовсім зрозумілі й такі докори козацтву зі сторони Турків в „Марусі Богуславці“:

Проспись, п'янице, и розумом мізер- [ним]

Урозумій, кому ти поклявся!

Дивись, ледащо, як у нас сияє

Народ веселий у святій свободі!

А в вас панує і достатки має

Хиба паливода, розбійник, злодій.

Чи чуєш, п'яно, як старці співають.

Про ваших лицарів і в кобзи даво- [нять?]

У нас невірні вольности вживають

Більш ніж у вас ті, що мерців хо- [ронять]

І в пекло до постяк стадами душі [гонять].

Таке захвалення турецької сво- [боги]

боги може видатись і поетичною пересадю. В кождім разі воно має свій ґрунт в історичній дійсності, як і релігійна толеранція в ім'я прин- [ципу]

любови, приписувана Кулі- [шем]

давній Туреччині, має потвер- [дження]

в листах Бусбека. Він, Бус- [бек]

бек, сконстатував, що Турки ніко- [му]

не накидували свої віри для [помноження]

числа своїх одновірців, а [раділи]

приймати магометанство.

Д-Р ВАСИЛЬ ЦУРАТ.

КУЛІШ — КУЛІШЕМ.

VIII.

Куліш, при своїм замилованню в історичних дослідках і при своїх прикметах антикварія, з усякою певністю зустрівся з ельзевірським виданням чотирох листів Бусбека про своє посольство до Туреччини з 1663 р., коли не з раннім із 1589 р. З усякою певністю зустрівся тоді, коли задумав писати поему про Марусю Богуславку, попану на султанському престолі, а свідомий був великої популярності Соліманової подруги з України, славної Рохеолани, про котру саме в Бусбекових листах говориться. Дуже можливе, що зазнайомився Куліш із Бусбеком уже в часі своєї подорожі в Туреччину 1861 р., за інтересувавшись літературою про неї, як що те заінтересованне не було в нього ще раніше, з часу Кримської війни. Так воно склалось, чи інакше, а Бусбекові листи Куліш читав. Явні сліди лектури видно особливо в поемі „Маруся Богуславка“. Вкажу на кілька замітніших.

Куліш, змальовуючи ідеальний характер Турчина, підносить турецьку людяність і милосердя в відношенню до нещасних і вбогих, навіть ворогів бранців. Турецькому милосердю здорожена і знеможена попадя завдячує своє спасення від смерті. Турчин-самарянин, що її ратує, навчає свого сина:

Нам сто-тринадцять раз повеліває Святий Коран на вбогих і нещасних. Дивитись так, як з неба позирає Аллах на нас, козявок бідолашних, і милосердя єлей в серця вливає!

Як злість, так і милосердя — каже Куліш — являє Турчин в ім'я свого пророка Магомета.

Світ, правда, честь — отсе його [догмати:] Світ у Корані, честь і правда у бу- [латі].

Світови, який пливе з турецького Корану, належить приписати, що навіть неволя у Турків буває для бранців легша, ніж можнаб сподіватись. Там „руські діти весело обсіли з пилавом мисочки, мов голубята білі“.

„Султанськими дітьми“ ронизовувались. Чи раб, чи пан оув батько нечестивий.

На всіх їх рівно милости подляються. Тут не орудують пани мостиви Людьми, як биллом.

Бусбек, описуючи гостинність Турків, виявлювану всім без різниці, чи він багатий чи вбогий, християнин чи Жид, каже, що в Турків був звичай подавати прихожим їду, хоч би й кілька днів з ряду. Звичайно подавано мисочку з ячмінним клеком (з пилавом?), часом до того й кусень мяса, хліб і мід. Відказатись від прийняття такої гостини не можна було нікому. Не дивинця, що стрічалися з нею й діти бранців.

Взагаліж — після спостережень Бусбека — турецьке ярмо було для всіх легке.

„Панованне Турків над Греками — пише Бусбек — не тяжше від того пановання, яке осягають над нами порок, розпуста, п'яństwo, похоть, гордість, пиха, зазисть, ненависть, захлапність і заздрість, котрі держать нас під таким унітом, що нам ані про небо подумати, ані до великих діл взятися“.

Колижж до того порівняння турецького пановання з панованням усяких пороків над людьми додати Бусбекове спостереження, що в Туреччині одним з найбільших поро- [ків]

ків у людей старшого віку вважа-

НЕ ТРЕБА УЖИВАТИ ЧУЖИХ ТУТОК,
бо маємо свої рідні з ватою назви

ОКСАНА

виробу першої якості.
Замовляти у СОЮЗНІМ БАЗАРІ Львів Рухом 20.
Часть зиску йде на фонд українських інгалдіє.

XII. 1—4

нощів, яких усунення на польську користь не видається правдоподібним. На думку автора багато послів зясовує собі якслід цілу небезпеку, лише не мають відваги цієї справи порушити.

Акція нового польського уряду повинна на його думку пти тепер в двох напрямках. Один вимагає переведення цієї справи на терені заграничної політики, а другий — ухвалення соймом статута для Сх. Галичини.

З Генуї делегація польська не привезла визнання східних границь і тому Генуа не принесла Польщі успіхів. Тепер ходять о те, — пише проф. Яворскі — щоби перевірити, чи Польща розпоряджає ще тими даними, які їй служили в Генуї, і чи вслід за тим польська акція має вигляди на успіх. Можемо тепер сказати тільки те, що наші союзи перейдуть тут огневу пробу. І автор домагається щоби польський уряд поставив до своїх союзників рішучі домагання, представляючи як слід, що справа Сх. Галичини має для Польщі більше значіння, чим якінебудь інші хористи.

Особливо чи становище Англії може бути змінене на користь Польщі, залежить від того, чи Поляки зуміють говорити в Англії на їхньою мовою, себ-то мовою інтересу. Новий польський уряд обов'язаний розслідувати, чи в тім напрямі зроблено все, що можна було зробити.

Та найважніша річ це ревізія

принципального становища, яке заняв в тій справі міністер Скірмунт, покикуючись на артикул 87 версайського трактату. На жаль — каже проф. Яворскі — сумнівів не усунено. Годі сказати, чи дасться що в тій справі змінити.

Другий напрям, яким акція йза Сх. Галичини мусить піти, це, на думку автора, виладження урядом статута для відносних введств. Знаємо, каже він, якими труднощами найжена та справа. Одначе треба собі виразно сказати, що на тім саме полягатиме повага і значіння будучого уряду, що відважно і з виробленою думкою стане перед соймом і свого погляду буде боронити. До правничого виладження політичного становища треба покликати найкращих знавців права, бо сойм доказав, що не має щастя в кодифікації.

Дальші виводи проф. Яворского про інші завдання нового польського уряду для нас менше інтересні. Для нас важніше признання одного з передових польських політиків, що Поляки програли справу в Генуї, що не мають особливих вигладів виграти її перед іншими міжнародними форумами та що самі поладнати цю справу не мають ані відваги ані сили.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

3 польських справ

Польські комуністи.

Польські часописи доносять, що в Варшаві викрито тайну комуністичну організацію серед молоді. Крім комуністичної пропаганди зай-

лиш тим одиницям, які бажали відзначити, пригортали до своєї віри лиш високоповажані особи, неначеб боялись, щоб у рядах їх одновірців не намножилося людий негідних. Почест хотіли віддати Турки й Бусбекови, а коли він відказався приймати їх віру, хочачи о-статися при своїй між ним і султанським достойником Рустемом дійшла така розмова:

— Добре, — сказав Рустем — одначе що буде з твоєю душею?

— В мене — відповів Бусбек — і для моєї душі є добра надія.

— Добре, — сказав по хвили Рустем — і я є того погляду, що вічного блаженства досягнуть усі ті, котрі в цій жизни зберегли чистоту й неповідність, якої віри й не були вони.

Такий погляд Рустема міг бути поглядом виймовного чоловіка в Туреччині XVI. ст. Не перестає се одначе бути, що такий погляд там можна було зустріти. А він як би винятний Кулішеви зза пазухи.

У зв'язку з підношеннями Кулішем прикметами Турків, у зв'язку з турецькою свободою і толеранцією остає й підношена турецька рівність для всіх без огляду на рід і віру в осягання суспільних станів у Туреччині.

малася ця організація військовою шпіонажею. Підчас арештовань найдено компромітуючі в тому напрямі документи. Крім того забрано велику кількість комуністичної бібули,

„Правда і відвага Дорогу стеле кожному однако. За правду й віру шана і повага Жде і тебе, козаке-гайдамако, Гультаю без ума, без совісти [бурлако!]

Так величається Турчин в поемі „Маруся Богуславка“ — без застережень зі сторони Куліша.

А що на се Бусбек? Пізнавши двір султана, він писав:

„В цілій товпі достойників нема й одного, якого не піднеслаб у гору власна заслуга чи хоробрість. Уродженне не дає нікому першества; кожний відбирає пошану відповідно до свого уряду; тут нема ніякого спору о місце; місце кождому дає його уряд. Уряди роздає сам султан, при чім не дивиться на багатство ані на старе шляхотство, ані на поперте чи опінію загалу, лиш на заслуги, характер, спосіб думання і вроджені даровання. Кожного відзначається по його заслугі. Так до урядів приходять лиш справні особи. Кожний своє щастє має в своїх руках“.

До наведених слів з поеми кращого коментарія деінде не знайти. (Продовження буде.)

в якій збезчешувано польську державу і закликувано до протидержавних виступів. Поміж арештованими знаходиться син варшавського радного Теплиць.

Новий кабінет.

Новоіменований прем'єр польського кабінету Слівінскі конферувач учора з дотеперішними польськими міністрами, а саме з міністром залізниць Мариновским, міністром публичних робіт Нарутовичем, міністром праці і суспільної охорони Даровским та вешті з проф. Вацлавом Маковским, якому Слівінскі запропонував теку справ ведливости. Ці кандидати прийняли пропонувані їм теки. Передбаченого на міністра закордонних справ польського посла в Букарешті Олександра Сквишського похликано телеграфічно до Варшави.

По конференції в Бельведері прийняв Слівінскі міністрів і представників партій, потім конферувач з міністром фінансів Михальским і міністром війни Сосновским. Припускають, що завтра буде складена повна ліста польського кабінету.

Обструкція ендеків.

Дорогою через „Vossische Zeitung“ заповідають ендеки обструкцію проти Слівінского. Вони то маючи кілька голосів більшости в Головній Комісії, постараться о повалення несимпатичного їм кандидата. Вшешпольська преса почала вже акцію проти нього, закидуючи Слівінському, що за ним голосували жидівські і німецькі послі.

Дописи з краю.

Ходорівщина.

Культурно-освітний рух.

В Ляшках долішних відновлено торік читальню „Просвіти“, при якій оснувався Аматорський кружок, що виставив „Ой не ходи Грицю“, драму Старицького. Виступали місцеві інтелігенти і громадяне. Хори вивчив м'сцевий парох. З браку своїх, визичено в Підмихайлівцях декорації, а добрі жінки з Підмихайловців позичили свої строї. Виставу дано у великій столі п. Діаманштайна, а досить гостей явилось з Боринич, Острова, Руди, Підмихайловців і з Журова. Чистий дохід зложено на потреби читальні. Опісля місцевий парох з п. Долинським постарались, що жінки з Ляшок долішних і горішних дарували 60 метрів полотна, на якім талановитий маляр п. Козак змалював 2 гарні декорації і 10 куліс. Також в Ляшках горішних відновлено дня 7. мая ц. р. читальню „Просвіти“ і молодіж заохочено до освітньої праці. Частих вистав у нас не давалось, бо перше треба було добре і совісно підготувати аматорів. Коли вже були готові свої власні декорації, виставлено удачно дня 4. червня ц. р. „Безталанну“, драму Тобілевича. Гостей було досить, много Жидів, лише інтелігенція з Берездівців, Отиневич, Підністрия, Дрогович чогось відтягнулася і цього року, хотай за-прошення вислано. Мимо великого вкладу на декорацію і т. д. чистий дохід був 50.900 марок, який призначено на залізний фонд кружка. Аматори заохочені поспробували своїх сил і з своїми декораціями дали дня 11. ц. м. в Ходорові ту саму виставу. В Ходорові казали, що буде дефіцит, бо аматорський кружок з Ліщина мав доложити. Однак наші аматори списались добре і не жалували свого труду. Велику поміч сего разу дав нам п. Марків і Підмихайлівці, бо визичили свої строї для нашого кружка. Помимо значних видатків з чистого доходу вислано 15.000 на голодуючих над Дніпром, а 17.000 зложено до свого фонду.

Під умілою рукою голови аматорського кружка п. Долинського приготувляємо до вистави „Невольник“ і „Сватання на Гончарів-

Вибірча ординація.

Протягом трьох годин на вчорашньому засіданні польського сойму вирішено дефінітивно справу виборчої ординації до польського сойму і сенату.

Нова емісія банкнотів.

До канцелярії польського сойму надіслало польське міністерство фінансів два проєкти законів а саме — закону про дальшу емісію білетів П. К. К. П. Оба проєкти зголошено як наглі внески.

В страху перед анархією.

„Нова Реформа“ з 28. ц. м. обговорює в передовиці справу покликання Артура Слівінского на прем'єра, пробуючи вияснити, чому Пілсудскі уважає саме його за відповідаючого тому завданню. Ситуація в політичній життю Польщі була доси звичайно така — каже „Н. Реф.“ — що в Польщі були по два і більше урядів нараз, з яких кожний заступав свою партію. Щоби оминути на будуче такого, шкідливого для Польщі, анархістичного „уряду“, Пілсудскі вибрав на прем'єра „безсторонного демократа“ Слівінского, який буде пробувати утворити кабінет, що погодив би численні стороництва польського сойму. Це й заявив Слівінскі в переговорах з партійними мужами, що його стремлінням є, утворити уряд, який провадив би мирову політику, підчас виборів, та заховав би строгу об'єктивність і був би лояльний супроти Пілсудского.

ці“. Молодіж радо горнеться і хоче трудитися. В обох читальнях є „Український Голос“, „Письмо з Провсвіти“ і „Земля і Воля“. Хор співає в церкві, лише одинокий клопіт, що як вже котре віддається, вже перестає співати і через се ослабляється праця. До „Рафайзенки“ громадяне на разі, як всюди, не оказують великого заінтересовання.

Вкінці треба зазначити, що не зовсім вірно представлено недавно в звіті про Бобрецьчину, буцімто ціла Ходорівщина спить. Так зле не є, бо Бориничі, Острів-Руда, Ляшки дол. і горішні належать до Ходорівщини, а працюють після сід. А.

Товмаччина.

Села оживають.

Ляцьке шляхоцьке. Живу діяльність проявляє місцевий аматорський кружок, зорганізований місцевими свідомими одиницями. Після Шевченківського концерту (про який була згадка в „Гр. Вістнику“), кружок відіграв цілий ряд вистав, а саме „Ворожбит“ Цеглинського, „Наталку Полтавку“ Котляревського, а тепер йде праця для виставки „Ой не ходи Грицю“.

Слід зазначити, що у Ляцькій де завзята партійна боротьба між Українцями й москвофілами, що знову підняли свої голови й на кожному кроці гальмують нашу працю. Але ми бодрі духом, бо держачися рука об руку, зуміємо оборонити свої права на наші рідні землиці. Опорою культурного життя є місцевий священик о. Санюцький.

Ворона. Село знищене зовсім війною, але завдяки підприємчivosti людей удалося в дечім відбудуватися. Почалася культурна праця. Відбудовується школа і дім читальні „Просвіти“, яку вже відновлено. Стараннями діяльних членів читальні дано виставу „Настоящі“ Бобикевича, а дня 5. ц. м. мало відбутися нове представлення. Одначе місцевий „комісарж ржондови“ один з тих, що люблять додавати ще т і в в письмі, того самого дня прийшов з жандармом і забронив виставу, мовлячи, що у столі небезпечно. Мсцевий священик не мішається до нічого йза своїх „старих літ“ (має 33 роки), за те щоби не празнити місцевих коляторів, йде їм на руку. Дбає також про

добру опінію у правлячих кругах, бо згідно зі старостинським розпорядком виповнює метрики латинською мовою. Цей ревнитель це один із передвоєнних вихованців станіславського духовного семінаря.

Виноград лісний. Стараннями аматорського гуртка із Ляцького шляхотського відіграно у цьому селі, замотеліченим попереднім священиком о. Марморовичем, що шукав спасення аж у Ростові на Дону, виставу „Ворожити“ Цеглинського. Прибутком з вистави вислано у користь дітей придільних збігців.

Мизулиці, пов. Тернопіль.

Народня робота.

Збіркою для голодних у нашому містечку займався місцевий парох о. Евг. Кароль, що в день проголошення національного посту в повіті, ц. е. 3. червня відправив Богослуження і парастас, а жертви принесені людьми на парастас подарував Краєвому Комітетові голодуючих на Україні. Жертви сі виносили 80.000 мп., 100 кг муки, 100 кг жиру, 28 кг гречки і 31 бохонців хліба.

Заходом о. Пароха відбулася дня 18. червня ц. р. у нашому містечку мила розривка для всіх, а іменно „діточі співи“, виконані дітьми-сиротами тернопільського заступу і штурка „Лсова Казка“, виконана микулинецькими дітьми, які виучив сам о. Кароль. Салія була виповнена гостями по береги, бо своїми виступами сироти тернопільського заступу вчарували гості 1921. р. і цього року не завели. Дали микулинецькій публіці милу кількохгодинну розривку. Видно було по виконанні співів, деклямацій і руханкових вправ дітьми, що цей захист має солідну, щирі і працьовиту настанову. Честь і велика вдача їй за ту повну посвяту працю. Чистий дохід 50.000 мп. призначено на тернопільський захист. Завязалась у нас також українська торговельна спілка, однак наші громадяне ще на тільки несвідомі, що купують по чужих skleпах товари, хотая платять дорожче, а свій sklep минають. — *Микулинецький.*

Ярославщина.

Світлі і темні сторони.

В життю ярославської громади замітна нехтія до народньої роботи та погоня за особистою наживою. Відгукнешь від часу до часу аматорський кружок тов. „Родина“ і дай більш ніщо. Все спить сном блаженних. Особисті інтриги та не-

порозуміння зайняли місце колишньої культурної та просвітної праці. Найбільше громадянського життя проявляє тов. „Родина“, завдяки кільком молодшим одиницям. Старша громада, з виїмком в першій мірі о. дек. Хотинського, котрий всіх можливих зусиль докладас, щоби народню роботу пхнути на живіший шлях, відноситься зовсім байдуже. Є вправді один пан, трохи молодший, котрому, як сам сказав, соромно, що нічого не робить, але на тім і кінець. Завдяки о. дек. Хотинському та кільком молодшим одиницям пошановано 61. роковини смерті народнього Кобзаря величавим концертом, при співучасті театральної дружини під дирекцією д-ра Юрія Гаєвського. Відсвятковано також день своєї торжественної службою Божою, котру відправив о. декан в асисті місцевих священиків при битком переповненій церкві, а пані уладили в сім дні збірку на місцеву „Рідну Школу“. Вечером тогож дня відбувся в салі тов. „Добробит“ відчит д-ра Гіліцького про знесення панщини. Цей сам реферат мав відчитати прелегент і в читальні „Просвіти“ на довшім передмістю, ледви 1 км. віддаленим. Але будучий пан мененас ждав на фіру, а народ знова ждав на прелегента. І на жданню скінчилось. А тут 20 хвилин ходу і то тяжко, отженарод негерпелівий розійшовся невдоволений до дому.

Заходиться тутешня громада заснувати свою народню школу та вислала вже в тій справі просьбу до кураторії. Дай Боже, щоби удалось їм добитися свого, бо власна школа тут дуже а дуже потрібна.

Дня 1. червня ц. р. відбулися у нас загальні збори філії УВТ. Аж сором признаватись — маленька комната тов. „Добробит“, та і ця була пуста. Навіть місцеві панове не були ласкаві заглянути на збори. А позамісцеві? Один, одинокий о. Масляник і одна учителька з повіту. Решта клопочеться про свої дочасні добра. Якраз в сім дні виголосив відчит на тему „Як засновувати і відновляти старі кооперативні спілки“ гом. Боднар, ревізор зі Львова. Думалось, що принайменше в цей спосіб заінтересується наше громадянство та численно прибуде на збори. Але де там? Духовенство в повіті спить, а навіть спинює подекуди народню роботу.

Дня 5. ц. м. відіграв аматорський кружок два водевілі Василь-

ченка, а саме: „На перші гулі“ і „Куди вітер віє“ з великим успіхом. Кульмінаційною точкою цього вечера була концертна частина, де мішаний хор мусів кождо пісеньку повторити, бо оплескам не було кінця. Вдачно випав також народній танець, виведений місцевими членами „Родини“. Зараз йдуть про-

би на концерт в шесті роковини смерті Івана Франка.

Чорненський.

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНУ ФРАНКУ до Краєвого Союзу Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. нн. 40.000.

РІЖНІ ВІСТІ.

Радгійні забороняння на Підкарпатській Україні

Орган чеських сдц. демократів „Право Ліду“ доносить, що в неділю 18. ц. м. в області Сиготу прийшло до кількох кровавих сутичок на релігійнім підкладі. Православні вивезли з села Бідевлі двох католицьких священиків. Проти цього виступила жандармерія. Прийшло до сутичок, в яких жандарми ранили двох селян прикладами крісів. Товпою було ранених 5 жандармів.

Констатан Льюйда Джорджа зі Скандинавією

Лондонська преса доносить, що Льюйд Джордж порушив на конференції зі Скандинавією між іншим також справу фінансової кризи в Австрії, справу прилучення Австрії до Німеччини і справу евентуального прийняття Німеччини до Союзу Народів.

Ірландська справа в Палаті Громад.

В Палаті Громад Черчіль складаючи експозе в справі Ірландії обвинувачував Де Валеру і його прихильників, мовляв, вони викликали заворушення і непорозуміння між Ульстером і північною Ірландією. Англіський уряд веде переговори з полудневою Ірландією не тому, щоби боявся, а зі зглядів вищої політики.

Говорячи про Ульстер заявив, що між трьома урядами наступило порозуміння в справі утворення неутралної полоси. Вкінці замітив Черчіль, що колиб дотеперішній стан не змінився, то уряд найде дорогу для оборони своїх прав.

Після Черчіля промовляв Бонар Лоу, котрий заявив, що буде головувати проти уряду, коли цей не виповнить свого обов'язку і не вплине на теперішній провізоричний ірландський уряд, котрий до тепер не зробив нічого, щоби успокоїти край.

Льюйд Джордж зложив в гарячих словах честь пам'яті маршала

Вілсона, після чого виступив в обороні політики, якої вислідом є англійсько-ірландський договір. По думці прем'єра не можна уважати цього договору як діло невідале.

Протест Лябур Парті.

На річній конференції партії праці, ухвалено резолюцію, яка протестує гостро проти терористичної акції ірландської партії і в головній мірі висловлює обурення ізза вбивства маршала Вілсона.

Нева ком'сія.

Дня 3. липня збереться в Парижі мішана комісія для справ обмеження зброєнь. Проводити буде Бівіані.

Маніфестація проти версальського договору.

Дня 28. ц. м. заповіджено в Монахові велику маніфестацію, протестуючу проти постанов версальського договору і проти обвинувачення Німеччини, як мучимого вичорника світової війни.

Страйк у Відні.

Від дня 26. ц. м. у Відні ситуація у Відні загострилася. Телеграфічну комунікацію привернено тільки частинно. Істнує ще тільки получення Відень — Берно моравське.

Проти визнання сов. правительства.

3 Сінсінаті доносять, що американський союз праці ухвалив резолюцію, яка відкидає визнання совітського правительства.

Пам'ятайте про пресовий фонд „Громадського Вісника“! — Жертви просяться слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на білунці, рахунок „Громадського Вісника“.

ІВАН КРЕВЕШЬКИЙ.

Сучасники — Майбутнім.

1.

Хто основніше студіював українську історію, той не міг не звернути уваги на одну аномалію, яка раз у раз повторяється в ній: кождий майже важніший момент в історії нашого народу в більшій або меншій мірі обставлений знаками питання. Таких знаків питання повно в історії України: княжої, козацької і найновішої доби.

Вже саме повстання старої Української Держави над Дніпром оповите мряковиною легенд і теорій, над якими по нинішній день ломлять собі голови і сваряться учені історики. Мряковиною неясностей окутані також такі події в історії українського народу, як прийняття християнства, початки нашого письма і письменства, збирання українських земель (нпр. похід Володимира Великого у Галичину і здобуття Перемишля) і т. д.

Та коли легенди і неясности княжої доби річ аж надто зрозуміла і тому справа ся вимагає огляднішого та виразнішого трактування, то вільними або майже вільними від тих недотач повинні бути новіші періоди української історії: козацький і найновіший. По-

винні бути! А що бачимо в дійсності? Такі самі неясности, такі самі неокладности і знаки питання, як і в попередній, найстаршій періоді нашої бувавшини.

І так, подібно як повстання старої Української Держави, оповите неясністю і знаками питання й початки спадкоємності давньої української державности — козащини. І не тільки початки — се ще можна було би врозуміти! Неясні і неокладні наші відомости і про пізніші, найважніші навіть моменти козацької історії. Візьмим нпр. Хмельниччину — з окрема: похід Богдана Хмельницького до Галичини й облогу Львова в 1648 р. Рідко про який воєнний похід і про облогу знаємо так недостатньо, як про згадані щойно. Чому Богдан, занявши Галичину й обложивши її столицю, город кор. Данила, не пробував навіть серйозно здобувати його — мимо намов і налягань найближчих своїх співробітників, Українців і Татар? Чому не пішов, хоч міг, на Варшаву та не відірвав від Польщі цілої України (разом з Галичиною!), хоч визволити її в етнографічних границях погрожував польським панам? Відповіди на ті питання, відповіди автентичної, даремне шукатимемо нині в літописях нашої історії. Або чи все ясне в таких подіях, як акти Переяславський і Гадяцький, політика П. Дорошенка (Україна і Туреччина, Україна і

курфірст бранденбурський!), виступ Мазепи (Україна і Швеція!), політика Орликів (Україна і Франція!), місія Капніста до Берліна, Наполеон і Україна і т. д.? Все те більш або менш неясні, хоч самі собою незвичайно важні, переломові деколи події в нашій історії.

А вкінці — XIX ст.

Українське масонство, українські політичні настрої і гасла на поч. XIX ст., Кирило-Методіївське Брацтво, 1848 і 1860 рр. і т. д. — чи знаємо ми про все те нині так, як слід?

І так скрізь, де не глянемо, від найдавніших часів аж до найновіших — до наших днів.

II.

Якаж причина такого сумного стану нашого знання рідної історії і чия в тім вина?

Причина і вина — в учасниках і сучасниках поодиноких історичних подій.

Як відомо, наука історії опирається на жерела. Найважливіші жерела — побіч матеріяльних пам'яток, урядових актів та документів і т. п. — се писані передання: літописи — хроніки, записки, спомини, автобіографії, переписка. Жерела сі важніші іноді ніж перші. І не дивно. Матеріальні останки — се для історика мертві цеглини, німі свідки тільки, тоді як писані передання — свідство живих людей.

Якжеж стоїть справа з того роду жерелами у нас?

Темні місця і знаки питання в нашій історії, про які була мова вище, це найважливіша відповідь на поставлене питання.

І справді.

З дуже і дуже незначними виїмками — діди і прадіди наші не вважали потрібним передавати наслідникам своїм вісток про події, діячами й глядачами яких вони були. Так як колиб зробити се — полишили нарочно кому іншому — чужинцям, дуже часто ворожим їм. Один з козацьких літописців — С. Величко виразно жалується на байдужність наших предків під сим оглядом: „Наших сарматско-козацьких предків рідерські отваги і богатерські дїяння без описанія і обясненія через їх власних писаров оставленіе и всегдашного забвенія никчемнымъ лѣноости ихъ плачемъ увидѣхъ покритіе. А ежели и записавъ хто, то барзо шуплыми и краткими словы жадныхъ, зъ якихъ причинъ що повстало, якъ ся отпраовало и якъ кончыло, не выразивши околнчностей.“

І ніде правди діти: про певні періоди нашої історії, найважливіші навіть, ми довідуємось багато більше і докладніше з жерел чужих — польських, московських, західно-європейських навіть, чим зі своїх власних, українських.

Ще відносно найкраще стоїть

ТЕЛЕГРАМИ.

По вбивстві Ратенава.

Бордо (ПАТ.) 28. VI. Доносять з Берліна, що шеф поліції у виступі переведеної на передмістях Берліна обласи арештував одного молодого чоловіка, підозрюючи о участь в убивстві Ратенава. Зібрано численні дані обтяжуючі арештованого, котрий покликуються на існуючих свідків і наводить фальшиве алібі.

Проти Гогенцолернів.

Відень. (ПАТ.) „Н. Фр. Пр.“ доносить з Берліна, що соціалісти в райхстазі жадали видалення Гогенцолернів оскільки вони входили би яко претенденти до престолу. Радикальні соціалісти жадають безпρόволочної конфіскації майна Гогенцолернів і видачі заборони ношення одностроїв давньої цісарської армії.

Сканцер в Лондоні.

Лондон (ПАТ.) Мін. Сканцер розглядав разом з англійським міністром залізниць Черчілем з точки технічного погляду справи обговорювані з лордом Бальфуром. Оконечне розглядання цих справ поручено англійським і італійським знатокам.

Конференція в Газі.

Гага (ПАТ.) 28. VI. Авас. Сокольников заявив журналістам, що сов. правительство відкидає всі накинени йому проекти сплати воєнних довгів і не допустить до переведення якої-небудь анкети на обласи Росії.

Бордо (ПАТ.) Поль-радіо. Як доносить „Пті Журналь“, сов. делегати в Газі відбувають часті приватні наради з представниками загр. купецьких і промислових кругів.

Бордо (ПАТ.) Польрад. „Пті Пар.“ доносить з Гаги: Карнебек повідомив Літвінова, що колиб члени сов. делегації даліше вели

пропаганду в Голландії, голландське правительство було би приневолене витягнути з цього як найдаліше йдучі консеквенції.

Гага (ПАТ.) 28. VI. Авас. Літвінов звернувся до предс. Патена з письмом, в яким питається, чи Франція, Бельгія і Норвегія висловили згоду на прийняття без застережень клявзуль, прийнятих в Генуї першою комісією та чи делегати цих держав беруть участь в гагській конференції під услив'яни, ідентичними з іншими державачи. Патен відповів на запит Літвінова притакуючо.

Сильність америк. армії.

Вашінгтон. (ПАТ.) Райтер. Сенат прийняв закон, який усталює чисельний стан американської армії на 137.000 люда.

Маневри в Росії і на Україні.

Рига. (ПАТ.) Тутешні часописи пишуть, що в липні відбудуться маневри сов. армії в смоленській, мінській і київській губернії під головною командою Каменева і Лебедева. Рівночасно Троцький буде присутній на маневрах балтійської фльоти.

Боротьби в Ірландії.

Лондон. (ПАТ.) Райтер. Війська ірландської вільної держави заатакували Фуркортс, головну квартиру нерегулярних військ. Нерегулярні війська ставляють завзятий опір.

Деблін. (ПАТ.) 28. VI. Авас. Війська в держави які ділають згідно з інструкціями Колінса, арештували під замітом бойкоту Ульстеру майора Гендерсона, одного з провідників ірландських військ. Нерегулярні ірландські війська увязнили ген. О'Конеля, одного з членів штабу регулярних військ.

Деблін. (ПАТ.) Оголошено тут вимову правительства, яка взиває всіх горожан до співучасті з властями в обороні безпеки краю.

З музичного світа.

Український Академічний хор в Празі.

Яке було значіння „Української Капелі“ для нашої музичної культури і яку роль вона відіграла у нашому політично-суспільному житті, се звісне кождому свідомому Українцеві. Для нас беззахистних скитальців, порозкиданих по цілому світу, була „Українська Капеля“

ще і психічною підмогою, одним ясним моментом, що не дозволив нам зtratити віру в кращу будучність. — Та на жаль і ся інституція впала жертвою наших невідрадних політичних і соціальних умовин. Капеля на жаль розбилась, але зерно високого мистецтва її дрігента Ол. Кошиця не розвіялось з вітром, а зупинившись почало рости і розвиватись.

В Празі нащадки „Української

справа з найстаршою, княжою добою нашої історії. Доба ся може повеличатися між ин. такими перлинами літописання, як Початкова і Галицько-Волинська Літописи — перлинами, рівними яким не багато народів може похвалитися в тих часах.

Також литовсько-український період має свою т. зв. Литовсько-українську літопис.

Обі сі доби зрештою, хоч і повні прогалин, темних місць і знаків питання, то всеж таки, зважаючи на час і обставини, не можуть занадто дивувати нас сими недотачами.

Інакше маєється справа з козацьким періодом української історії. Сей найбухливіший період історії України вже сам по собі такий цікавий, що весь час викликає велику увагу до себе навіть далеко поза границями України: у Франції, Англії, Німеччині, Італії та Іспанії навіть. Як наслідок сеї цікавості й появились тодіж таки, на протязі XVII—XVIII. вв., цілий ряд поважних монографій та більших і менших звідомлень про українських козаків і їх бої на майдані: французькій, англійській, німецькій, італійській та іспанській. Про Польщу вже навіть і не згадуємо.

Та коли історією козацької України так дуже цікавилися сучасники її в Центральній, Південній і Західній Європі, то о

скількиж більше повинна була цікавитися нею — Україна, а переловсім — сама козащина. Повинна була — але що показує дійсність? Дійсність показує: який малий був інтерес того часу до справи переказання тої історії своїм нащадкам! Бо чи багато в нас літописів, записок, мемуарів і т. п. — але Українців! (чужих є довол), що з'ясовують боротьбу козацької України за волю? Боротьбу, яка тягнулася через кілька століть і повна високоінтересних моментів?

Від часу, коли завмерло на українських землях державне життя — каже історик Хмельниччини — від середини XIV. в. — не переживав наш нарід важнішої політичної хвилі як ся, що зовемо Хмельниччиною. І не лише з огляду на попередні три століття займає Хмельниччина таке епохове місце; її мусимо признати рішучий вплив на дальшу долю українського народу, до самого нинішнього дня. Та у світлі сеї безсумнівної правди дуже ярко виступає історіографічний бік сеї великої епохи: об'єктивно історичне пізнання Хмельниччини зустрічає величезні перепони. Се є наслідком того, що дослідник обмежений, мало що не зовсім, до чужих жерел і то

Капелі“ ідучи слідами свого духового провідника Ол. Кошиця, зорганізували співочі сили в пересвідчення великої вважливості сего завдання для наших культурно-політичних цілей.

Так повстав хор студентів при Товаристві Академічна Громада в Празі. Провід спочиває в руках молодого, надзвичайно здібного і серйозного дрігента М. Рошахівського, який стоячи на трівкій традиції Кошиця розвиває чимраз більше свою індивідуальність як мистець. Завдяки праці дрігента Рошахівського і неструдженої п. Щурівської хор став в короткім часі поважною музичною організацією і здобув собі симпатії та поважання не тільки нашої публіки, але і чужинців. Як подає „Русспресс“, дня 22. ц. м. виступив Український Академічний Хор з концертом в Празі, який — як і всі попередні концерти — мали дуже великий успіх. (о.)

Всі матеріали, призначені до „Жіночого Вісника“, просять надіслати на адресу: О. Норенцева, — Львів, Хмельовського 15.

НОВИНКИ.

— Оригінальна поліційна візита. Дня 27. с. м. о год. 6. вечером впало до салі українських технічних викладів у Львові п'ятьох поліційних агентів і з диким криком: „Встань, ренне до гури!“ зажадали від прелегента й слухачів легітимізації. Всі слухачі — в числі 30 люда — з професором прелегентом були приневолені годину стояти з піднесеними в гору руками, доки комісар поліції не перевернув у всіх особистої ревізії. Поліція списала адреси всіх слухачів, по чім комісар візав усіх опустити салю, забравши з собою кількох студентів, научні книжки, які можна дістати в кожній львівській книгарні, записки з викладів, технічні рисунки та приватні листи і записки. — Завважуємо, що така „культурна“ ревізія відбулася в перше в грудні м. р. на тому самому місці, коли то комісар не дозволив сісти й опустити рук навіть слухачам, що мліли з умучення. — Очевидець.

— Стара історія! Пан В. з Кременця пише, що „рап'енка“ на кременецькій почті жагається україн-

ських адрес, як деяке звіря червоної плахти і вперто не хоче приймати листа, адресованого по українськи. Згаданий громадянин мусів адресувати на своїй землі по французьки (sic!), щоби закукурічена „krasowa działaczkа“ прийняла лист. Запитуюмо Дирекцію почт, чи не можна би повчити ревної панни, щоби відносила до автохтонного населення згідно з прислугуючим йому правами?

— До відома льокаторам Охорона льокаторів подає до відома, що доси не має примінення ніяка надвижка чиншу, натомість дочислюється на адміністраційні кошти до трьох кімнат і кухні 200 проц., до більшого помешкання 300 до 350 проц., до склепів і промислових льокалів 200 проц. платні передвоєнного чиншу з 1914 р.

— Повінь в Стрийщині. Останні дощі заподіяли в Стрийщині величезні шкоди, головню понижили засіви й гостинці. Дорога зі Стрия до Скольного перервана в двох місцях між Дулібами і Гурнями. Залізничний міст на Опорі коло Синевідзка загрожений.

— З хроніки бандитизму. В середу рано розстріляно у Львові Ігнаца Амаловича за вбивство, доконане ним в червні м. р. в Полянці на особі Гриця Стиця. — Вчорашньої ночі вбив Гринько Марчук в Нейгофі, городенького повіту, Михайла Дячка. Убийник втік. — В Полянці під Щирцем згоріли недавно три господарства. Огонь перекинувся з загороди Мих. Лопушинського, якого підпала теща Катерина Сивак. — На торі коло Сокаля знайдено трупа Чеслава Костецького а недалеко його пращальний лист. Заходить підозріння, що лист підроблений убийником, щоби здавалося, що погибший попознив самовбивство.

— Н. Виставна картин Олекса Новиківського отворена щодня в комнатах помешкання артиста — ул. Земляковського ч. 2. Звертаємо увагу загалу, що на виставці Новиківського знаходиться під теперішню пору около 70 картин стягнених з приватних збірок, які ніколи вже відтак не утворять такого повного комплекту.

— Австрійський консулат і львівський магістрат. Генеральний австрійський консуль Вурціян у Львові, який мусів недавно застановити діяльність консуляту через брак помешкання, подає до загального відома, що магістрат Львова не пропонував йому доси ані раз льокалю на канцелярію, а він сам мешкає

сильно розвинена: знаємо до тепер поверх 50 мемуарів, писаних по польськи, московськи, латині, французьки, жидівськи. Так що? Майже всі вони написані як не сторонично, то просто тенденційно. Що до часу то списані вони вправді очевидцями або людьми, що близько них стояли, все таки дуже пізно по події, або по глухим слухам. Тим то й виходять сі жерела дуже поплутані. Всі вони боронять польського політичного ладу та польсько-уніятсько-жидівського стану посідання на Україні та тим самим виступають ворожо проти коливських повстанців. Що правда, є кілька мемуарів, написаних Українцями, василиянськими монахами. Але вони виховані в польським державнім, національним та католицьким дусі і з них лише один-другий старасться писати свої мемуари sine ira et studio, оскільки лише можуть та вміють. Одиноким мемуаром сього рода, писаним по українськи, що стає по стороні Колив, се списана за словами очевидця і співучасника подій — поема Шевченка „Гайдамаки“ **).

(Продовження буде)

** І. В. Шпитковський. „Гайдамаки“ Шевченка як пам'ятка Коливщини. Збірник пам'яті Тараса Шевченка (1814—1914). Видання Українського Наукового Товариства у Києві. Київ, 1915. Ст. 48.

*) С. Томашівський. Перший похід Б. Хмельницького в Галичину. Львів, 1914. Ст. 1.

поси в одинокій кімнаті готелю Жоржа.

— Чмв в Китаю. В полудневім Китаю вибухла чума, якої жертвою паде 600 людей денно.

— Таке Йонеску. На днях вмер в римській санаторії румунський міністер загр. справ Таке Йонеску, який відіграв дуже визначну роль в румунській заграничній і внутрішній політиці. Він був оснуйтеlem і лідером консервативно-демократичної партії Образованих і незвичайно здібний адвокат бесідник вибігав ще при кінці 19. віку на верхи румунського політичного життя й опустив його аж перед смертю. З вибухом світової війни утворилися в Румунії дві сильні партії: одна, схильна додержати союзу з центральними державами, друга антантофільська, на якій чолі станув Таке Йонеску. Румунія як з існо, вагалася аж до серпня 1916 р., по чий станути стороні, щоби забрати вже від давня намічену Бесарабію і Буковину. Таке Йонеску перепер орієнтацію на Антанту і справді довів Румунію до посідання тих країв і ще й частини Сечигороду, хоча не румунською зброєю, але завдяки несподіваному розбиттю центральних держав. Після українсько-польської війни Таке Йонеску порозумівся з Польщею в справі спільної оборони загарбаних ними українських земель.

— Самовбийство поліціянта. У свого тестя Яна Чухрая на Знесіню застрівився стійковий поліц. Е. Мазебуш.

— Святотатство в крадіж. До церкви в Могілянах к. Жовкви підкопався невідомий злодій і вкрав золоті часі.

— Гарматний набій під плугом. В Ляшках, яворівського повіту, виворав Ол. Табака гарматний набій, який експлудував і ранив господаря і коні.

— Наслідки Лярдів. В Парижі відбулася недавно розправа проти знаної французької письменниці Бессарабо і її дочки з першого подружжя Павліни Жак. Їх обжалувано о вбийство другого мужа пані Б., якого почвертоване тіло вони обі вислали в кюфрі як поштову посылку до Нансі. Однак тому, що безпосередних свідків злочину не знайдено, а мати і дочка не признаються до участі в убийстві, суд засудив матір на 20 літ в'язниці, а дочку звільнив від вини і кари.

— Тсунг Тео-Лін, король Манджурії. Геперішний володар Манджурії Тсунг-Тео-Лін є сином убогого китайського носильщика пакунків а мати його заробляла на прожиток проституцією. Він сам був спершу простим китайським жовніром а опісля слугою в однім французьким монастирі, де й охрестився. В 1919 році вернув до Китаю і зорганізував банду опришків, стаючи за гроші по стороні Японії. Пізніше зорганізував собі цілу армію, зложену з бандитів Азії і Європи. З тим очайдушним військом займив Манджурію і проголосив себе її королем під проводом Японії. Має одного 20 літнього сина, якого іменував уже генералом.

— В допомогу артистам з групи Садовського і других театрів, що найшлися тепер без пристановища, буде виставлена в неділю дня 2. липня в салі українського театру у Львові драма „Батраки“ на 4 дії. Виступають: Березовський і Авсюкевич (з київського головного театру), Кревецька (з державного камянецького театру) і ин.

— Всім гуманітарним інституціям, захистам і філіям до відома. Український Червоний Хрест в Канаді просить нас повідомити, що тільки ті просьби о підмоги буде узгляднювати, які будуть затверджені Головним Виділом „Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодістю“ у Львові, щоби запобігти роздроблюванню допомогової акції і не довести до визискування народної добродійности через непокликаних людей. Видій підписаного Товариства просить

прбте, відносні подання пресилати на його руки, а він потім вишле їх до Канади. — „Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодістю“ у Львові, вул. Бляхарська ч. 11. І. п. 1814 1-2

— Пригада. Пригадується членам „Народної Торговлі“, що загальні збори тогож стоварищення відбудуться в четвер 29 ц. м. в справі зміни статута і в п'ятницю 30 ц. м. із звітом діяльности — за кожним разом точно о 10 год. передполуднем в салі „Української Весіди“ в „Нар. Домі“ у Львові. Легітимациєю вступу лиш для членів — власна удлова книжочка.

ЖЕРТВИ

Партійний падажок.

Титулом партійного падажку зложили в польських марках: В Коломиї: Іван Біленький 100, Анна Бойчуківна 100, Василь Букатович 1000, о. Онуфрій Вергун 100, Василь Витвицький 2000, Катря Вишиванюківна 1000, Михайло Воробець 100, д-р Іван Ганкевич 5000, Іван Гомик 500, Михайло Гудз 500, Степан Гура 500, Василь Дзюбинський 100, Володимир Дорковський 5000, Іван Дорундяк 500, Дмитро Єндик 150, Микола Івантишин 200, Іосиф Капко 2000, д-р Володимир Кобринський 4000, д-р Олександр Козакевич 5000, Онисим Кочій 300, Осип Кузьма 500, Зиновій Матковський 1000, Юрко Мельник 200, Іван Михайлів 300, Іван Михалевський 500, Маркіян Недільський 500, о. Олександр Русин 1000, Володимир Сабат 1000, Зхар Скварко 450, Богдан Соловка 300, Іван Ткачук Онуфрія 1000, Галія Ткачуківна 500, Тимкевич 1000, ученики курсу п. Витвицького Василя через Дмитра Микитюка 3000, д-р Іван Ціпановський 10000, Іван Чернявський 2000, Микола Шківко 2000, Шухевичівна 200, Михайло Задорожний 500, Гриць Тимошук 500, Іван Стражник 300, Антін Микитюк 500, Юліан Ковалів 400, Євген Козакевич 200, Лесь Ковбуз 500, Дмитро Николишин 500, Прокіп Мостович 500, Микола Войцеховський 500, Богдан Левицький 500, Василь Чередарчук 500, о. Іван Станецький 200, о. Іван Стахурський 300, д-р В. Стасюк 500, Лев Дольницький 300, Олег Калитовський 300, Іван Б. Храпливий 100, Степан Галібей 500, Володимир Лепкий 200, Михайло Роздольський 200, о. Антін Войтківський 200 і Омелян Цісик 500, Володимир Сабат 5000. Тов. „Чорногора“ на „Народний Фонд“ зложило 10.000.

Рідна Школа.

На „Рідну Школу“ зложили: На квітар зложили дальше в місяці маю в мар. п.: Й. Шеремета зб. 4195 і 3300, від гром. Містки і Полянка, гром. Містки 3150, Галушинський 300, гром. Мельник 500, О. Лузницький 780, д-р Я. Гинилевич 1000, о. Райтаровський зб. 1745, Х. Приступа Луцьк 3500, кр. У. П. Т. Тернопіль 42478, Й. Пацкань зб. 4000, Т. Негребецька зб. 3900, О. Винників 5000, Зубрей 210, М. Метрипула зб. Цеблів 5000, І. Добощак 350, д-р В. Журовський 1000, Я. Сорока 200, С. Копач від гром. Солонка 1840, Адм. „Український Голос“ 60.000 і 90, Д. Олінець (лікарі) 4500 і адвокати 1370, Д. Олінець зб. 4170, І. Вовчук зб. 4000, проф. Роман Ковалів з Сянока 1000, з нагоди довершених 75 літ віку Радника Двора д-р Олександра Барвінського.

Службовики українських інституцій у Львові зложили в червні: Карпатія 350 мп., Доставка 1150, Народна Торговля 6040 мп., Краєвий Союз Господарських Спілок 2770 жп., Лук 1000 мп., Земельний Банк Гіпотечний 2662 мп., Краєвий Союз кредитовий 2000 мп., Громадський Вістник 5590 мп., Земля 4780 мп., Дністер 7900 мп. IX. 1—1

Голодний Ураїн

зложено в „Дністрі“ кн. 13.380

в часі в'д дня 22. мая по день 6. червня в польських марках:

по 1000 Дм. Ваньовка Ямлине, о. В. Молчок Осташівці, Гнат Гамань Підярків, І. Близнюк Перемишляни, о. А. Левицький Олеско, В. Березан Самбір, о. І. Голічек Жуків, Мик. Чех Горлиш, П. Кісь Тростянець, о. Л. Салук Белз, п. п. Миджини Снович, Адриан Домбчевський Дубиця, Олена Максимаківна Підгородище, Михайлина Гординок Стариска, Максим Гнідець Любичі, Теодор Вибранець Хоробрів, Олекса Курняк Гвоздець, М. Зелений Миклашів, К. Боронь Отфінів, М. Корецький Миколаїв, о. О. Гоцький Двірці, о. В. Сухий Болеків, Кость Михайлко Голоско м., Громадяне Журавна через І. Паламара, Д. Гринівський Стріліська, о. І. Мінко Городище, А. і Ст. Тисовські, Мих. Комаринський Залічки, по мп. 1000 зі Львова: М. Балицька, К. і А. Лотоцькі, Т. і С. Пацули, Лев Шехович, Ева Баландюк, Маріян Коцко, Іван Мурський, о. Л. Стефанович, Ева Кружневська, Андрій Лазорко, Теофіл Несторович, Михайло Яценко, Ром. і Мар. Турянські, Володимир Гамань, Мих. Комаринський, Антін Лукіянович, Каспер Степан, д-р Володимир Щуровський, Спиридон Бонківський, Іван Марковський, Олена Кривавичева, Андрій Кривокульський, Александр Береський, Ігн. Мотлюк, Бол. і Марія Кушніренко, Аполонія Ібович, Осип Коланда, Марія Лопатинська, Анна Саламанович, Теодор Стефанович, Грабович, Варвара Литинська, Григорій Косс, Ксеня Гнатишин, Юліан Рейтаровський, Іван Вовк, Ол. Схачський, Петро Шарко, Гавриіл Корман, Теодор Сивак, Степан Волошиновський, Степан Яцків (Мих.), Семен Путько, інж. Малішевський, д-р Степан Федак, Василь Кузів, Володимир Огонозський, д-р Лука Сафійан, Маврикій Фукс, І. Левицький рев. Дир. Скарб., д-р Володимир Кульчицький Гр. Пежанський, Іван Буя, Яр. Колтунюк, К. Пампель, Роман Левицький, Тома Телішевський, С. Сушкевичева, Іван Кохановський, Данило Панчишин, Володимир Костецький, Юліан Федусевич, Параня Савицька, Іван Любчак, Б. Теслюк, Іван Калитяк А. Юзьківна, М. Голубцівна, Іван Трохим, о. Ев ен Громницький, Г. Маланчак, А. Біловус, Василь Хомин, Ілля Калятинський, Микола Сасевич.

На Українську Університетську Молодь

зібрав Повітовий Комітет Збірок в Калуші в громадах: Кропивник кг. 214 жита, Голинь кг. 145 жита і мп. 1.075, Загіре кг. 68 жита і мп. 1.555, Станькова кг. 106 жита, Негівці кг. 112 жита, яєць шт. 134, Сівка калуська кг. 142 жита, кг. 14 пшениці, Верхня кг. 50 жита, 200 шт. яєць і мп. 1.200, Пійло кг. 75 жита, кг. 25 пшениці, Копанки кг. 151 жита, Гуменів кг. 20 жита, шт. 77 яєць, Бережниця кг. 45 жита, кг. 30 гороху, Угринів старий кг. 35 жита, кг. 15 пшениці і кг. 20 гороху, Мостище кг. 157 жита, Новиця кг. 135 жита, кг. 75 гороху.

Разом кг. 1.455 жита, кг. 54 пшениці, кг. 125 гороху, шт. 411 яєць і мп. 3.830.

Збіжжє продано за квоту мп. 89.640—, яку враз з грошевою збіркою передано до Ц. К. З.

Всім жертводавцям, як і організаторам збірок складає на сім місци подяку

Центральний Комітет Збірок.

Повітовий Комітет Збірок в Бережанах до дня 31. XII. 1921 в громадах: Бережани мп. 14.000, Рогачин кг. 122 жита, кг. 27 кукурудзи, кг. 20 фасолі і мп. 250, Вільховець кг. 90 жита, кг. 7 фасолі, Нараїв село кг. 40 пшениці, кг. 59 жита, кг. 22 кукурудзи, кг. 27 фасолі, кг. 6 гороху, Вербів кг. 200 жита, Плотича кг. 42 пшениці, кг. 6750 жита, кг. 1950 кукурудзи, кг. 60 ячменю, кг. 18 гречки, Ценів кг. 40 жита, кг. 7 кукурудз, кг. 25

ячменю і мп. 100, Шибалин кг. 11 жита, кг. 33 ячменю.

Разом зібрано кг. 82 пшениці, кг. 589 жита, кг. 7550 кукурудзи, кг. 54 фасолі, кг. 6 гороху, кг. 118 ячменю, кг. 18 гречки і мар. п. 14.350.

Всім жертводавцям, як і організаторам збірок складає на сім місци подяку

Центральний Комітет Збірок.
XXI 1—1

В справі закона про примусове обезпечення.

На численні запити в справі польського закона про примусового обезпечення подаємо до відома, що:

1) Закон постановляє найвиразнійше, що обезпечення будинків в „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ у Варшаві може наступити доперва по упливі часу, на який заключено дотеперішній договір обезпечень в инш. товаристві. В законі нема ніякої згадки, щоби на випадок, коли будинки вже в яким товаристві обезпечені низше своєї теперішньої вартости, мусіли вони бути обезпечені на решту вартости в Польській Дирекції взаїмних обезпечень. А що до протизаконного поступовання ніхто не може бути змушений, тому і ніхто не може бути приневолений до сего, щоби обезпечав свої будинки в „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ чи в цілости, чи в части так довго, доки обезпечав їх в инш. товаристві.

2) Обезпечення в „Дністрі“ і в товаристві Краківським є тревалі і так довго не кінчатся, доки обезпечення не вповіджені; ллятого не вільно писати у внесках „Польської Дирекції взаїмних обезпечень“, що обезпечення в тов. „Дністер“, чи тов. Краківським кінчатся в якимсь календарно означенім речинци, а зате треба би писати „обезпечення тревало без речинця“.

3) Розсівання агентами „Польської Дирекції взаїмних обезпечень“ у Варшаві вісток, що тов. „Дністер“ чи тов. Краківське мають бути знесені, або що оба ці товариства упали, є очевидно незгідні з правдою і тому належить подавати дотичним товариствам свідків і імена та назви тих, що такі вістки розсївають, в цілі виступлення проти них в судовій дорозі.

4) В цілім законі про примусового обезпечення нема ніяких карних санкцій проти тих громадських урядів, що не предложають „Польській Дирекції взаїмних обезпечень“ виказів згл. списів чи оцінок усіх громадських будинків. До сего після закона має собі уживати „Польська Дирекція взаїмних обезпечень“ своїх таксаторів, а уряди громадські за непредложення тих виказів не можуть бути карані, бо до таких виказів після закона не є обовязані.

Дирекція товариства взаїмних обезпечень „Дністер“. 3—6

Приносить метрики з собою на

Великий Вічовий Фестин

який відбудеться заходом „Повітової Січки“ у Львові дня 2. липня від 4. години по обіді бо не зможете взяти участі в новій, незвичайній ще в Галичині забаві п. а. —

„ШУКАННЯ ДОЛІ“

БІЛЕТИ (В ЦІНІ 50 МП.) ДО ТОЇ ЗАБАВИ ЗМОЖУТЬ ЗАКУПУВАТИ ПТ. ПАНИ ТІЛЬКИ ВІД 18 ЛІТ, А ПТ. ПАНОВЕ ВІД 20 ЛІТ В ГОРУ! —

Рекурсів не приймається!!!

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК

Податок від збогачення.

В найближчому часі стане обов'язувати новий польський закон про податок від т. зв. воєнних зисків або від збогачення наслідком війни. Тому що під поняття збогачення закон підтягає набуття нерухомості та сплату гіпотечних довгів і через те відібеться також на шкідливішого громадянства, вважаємо потрібним познакомити з приписами цього закону також наших читачів.

Податкові від збогачення підлягають:

1) всі особи фізичні та ті з осіб юридичних (товариства), що платять промисловий чи доходний податок, якщо ці особи платним робом набули на власність за час від 1 січня 1918 до 28 квітня 1922 р. ґрунти, площі і будинки;

2) фізичні особи, що в тім же часі виплатили в цілості чи в часті гіпотечні довги, що тяжили на належних їм нерухомостях, як що ці довги повстали перед 1 січня 1915 р. та як що для цієї сплати не затягнуто нового гіпотечного довгу.

Від податку вільні:

1) особи юридичні відносно нерухомостей, набутих з метою провадження чи розширення власної промислової діяльності, оскільки ходить о підприємства промислові, або уміщено там власні бюро, склади і т. п., оскільки ходить о підприємства торговельні;

2) апропріаційні кооперативи та їх союзи, що мають своїм завданням постачати виключно своїм членам різні потрібні в господарстві речі для безпосереднього вжитку;

3) особи, які доведуть, що набули нерухомість або сплатили гіпотечні довги з засобів, що їх дістали від реалізації (продажу, тощо) нерухомого чи рухомого майна та гіпотечних належитостей, що їм належали вже 1 січня 1914 р. або дісталися в спадщину до дня набуття нерухомості чи сплати гіпотечного довгу;

4) реємігранти, як що доведуть, що набули нерухомості з засобів привезених з закордону;

5) ті набувці нерухомостей, що набули їх за суму не вищу як:

20.000 мп.	— оскільки набуття сталося в 1918 році,
50.000 мп.	1919
250.000 мп.	1920
400.000 мп.	1-й пол 1921

1.000.000 мп. в часі між 1 липня 1921 р. і 28 квітня 1922 р.;

б) особи, що сплатили гіпотечні довги в розмірі до 15.000 мп. включно.

Вичислені вище в п.п. 1, 2 і 3 особи повинні до 29 червня 1922 р. подати до відповідної скарбової палати прохання про звільнення від податку, долучаючи до того документи, які ствердилиб той фактичний стан, що оправдує звільнення їх від податку. Згаданий реченець може бути продовжено в тих випадках, коли перед скарбовою палатою буде доведено, що згаданого часу не вистарчить на зібрання потрібних документів. Дотичні власті мусять видавати потрібні доказові документи безплатно й без стемплевих оплат.

Податок поділяється на основний та поступовий. Основний податок для осіб, що набули нерухомості, вносить:

50 проц. від покупної ціни, що лягла в основу виплати стемпл. оплати (правної належитості), — від нерухомостей, набутих в 1918 р.

40 " 1919

30 " 1920

20 " в 1-й полов. 1921

10 " в часі між 1 липня

21 р. і 28 квітня 1922 р.

Від покупної ціни вільно відняти суму, що їх виплачено набувцем на сплату гіпотечних довгів, що тяжили на набутий нерухомості та ті суми, на які наново затягнуто гіпотечні довги, як що в цім останньому випадку набувець доведе причинний зв'язок між набуттям нерухомості та затягненням згаданих довгів.

Поступовий податок стягається поверх податку основного в таких випадках:

Оскільки покупна ціна перевищує встановлений для кожного року вільний від податку мінімум

в 5 разів — тоді основний податок збільшується на 25 проц.

10 " 50 "

15 " 75 "

20 " 100 "

Від сплачених гіпотечних довгів основний податок рівняється:

40 проц. сплаченої суми, якщо сплата сталася в 1918 р.

80 " 1919

140 " 1920

200 " в першій полов. 1921

250 " в часі межі 1 липня

1921 р. і 28 квітня 1922 р.

Поступовий податок від сплачених гіпотечних довгів рівняється:

як що сума сплаченого гіпотечного довгу є вища від:

75.000 — тоді основний податок збільшується на 25 проц.

150.000 50

225.000 75

300.000 100

Що до порядку заплати податку від воєнних зисків, то платники самі мусять обрахувати і заплатити першу половину припадаючого на них податку на протязі одного місяця, рахуючи від 10 червня 1922 р. а другу половину — на протязі 6 тижнів по впливі першого речення заплати.

Крім того повинні платники подати до відповідної скарбової палати подрібний обрахунок податку. В обрахунку маєть докладно означити нерухомість, час і ціну набуття, особу, від якої нерухомість набуто, а також помістити відомості про те, коли, де та в якій сумі заплачено скарбову оплату (належитість) від акту набуття нерухомості; оскількиж ходить о податок від сплачених гіпотечних боргів — належить подати суму сплаченого гіпотечного довгу, час сплати, а також докладно означити нерухомість, що була обтяжена тим гіпотечним довгом.

За неправдиві відомості чи пояснення, що можуть причинитися до звільнення від належного податку чи його зменшення, винна в тім особа, незалежно від заплати податку, підпадає грошовій карі, рівній сумі, в якій її звільнено від податку чи на яку податок зменшено, або сумі, в якій її могло бути звільнено чи зменшено, помножені: від 1 до 20 разів або підпадає, в довірі судовій, позбавленню волі до 1 року.

Податок виплачується в скарбовій касі (уряді податковій), або, на рахунок цієї каси, в поштової касі ощадності, Польській Краєвій Касі Позичковій, в краєвих банках депізових чи їх філіях.

Сума не виплачена в строк податку вважається залежністю, від якої стягається відсотки в розмірі 5% місячно, починаючи від слідуєчого за впливом речення виплати

дня та рахуючи не повний місяць за цілий.

Колиб виплата податку на час загрозувала економічному існуванню платника, може директор скарбової палати відложити виплату до одного року або розкласти на рати на протязі того часу, як що сума належного податку не перевищує 500.000 мп. Про відложення на час довший як один рік, а також відложення сум понад 500.000 мп. — вільний рішити польський міністр фінансів.

З відложених сум побирається відсоток в розмірі 1% на місяць.

Прохання про відложення треба вносити до податкової влади першої інстанції протязом 30 днів, починаючи від 10 червня 1922 р.

Курс грошей.

Курс заграничних валют. Літвська неофіційна біржа нотувала дня 25. червня: американські долари 4500—4520, одинки і двійки 4.425—4430, канад. долари 4.440—4.460, одинки і двійки 4.350—4.360, нім. марки 13.80—13.10, сотки 12.00—12.90, дрібні 12.50—12.70, лєй 27.00—00.00, дрібні 28.00—28.20, чеські корони 85.00—88.00, дрібні 80.00 до 85.00, австрійські тисячки новішої емісії 600—700, старшої емісії 1600—1700, сотки новішої емісії 60.00—70.00, стар. емісії 160.00—170.00, 50-коронівки 30.00—45.00, 20-коронівки 24—26, 10-коронівки 10—12, 1-ки і 2-ки 0.00—0.00, цар. рублі 5 сотки 1.80—2.10, сотки 0.00—0.00 25-рубл. 1.70—1.80, 10-ки рубл. 1.40—1.50, решта дрібних 0.80—0.90, думські тисячки 20.00—30.00, думські 250-рубл. 15.00 до 22.00, карбованці 1.00—2.10, гривни 4.00—7.50, франц. франки 380—385, фунти штер. 19.300—19.500, шв. франки 820—830. Золото: 20-кор. 17.500—17.600, 20-франківки 16.300—16.600, 20-марківки 18.300—18.500, фунти шт. 15.500—15.800, 10-рубл. 24.500—24.800, дол. 4.380—4.440. Срібло: Австр. корони 340—350, 5-кор. 1760—1800, фльорени 880—900, рублі 1.480—1.500, копійки 6.80—7.00, амер. долари 3500—3.600, половинки і чвертки 3.300—3.350, канад. долари 3.100—3.200, дрібні 3.000—3.100, лєй 350—350.

ОПОВІСТІ.

Річний попис вихованків захоронку тов. „Українська Захоронка“ у Львові відбудеться в неділю дня 2. липня ц. р. о годині 6. веч. в салі Муз. Тов. ім. Лисенка. В програму попису входять хори, деклямації, вправи, забави і сцен. образок „Лісова казка“. Вступ за добровільними датками. — Виділ. 1—3

Товаришній зїзд матуристів української гімназії в Перемишлі з року 1897 відбудеться в Перемишлі дня 18. липня ц. р. Товариші, які хочуть взяти участь в тім зїзді, прошу слати зголошення на мою адресу: Д-р Петро Войтович, адвокат в Перемишлі. 1845 1—3

Адресова книга української торгівлі, промислу й свободних зв'язів.

Кооперативна накладня „Червона Капіла“ приступає за починком і під протекторатом Краєвого тов. господарського „Сільський Господар“ у Львові до видання „Адресової книги української торгівлі, промислу й свободних зв'язів“. Це буде книжка в роді звісного „Official Addressbuch“. Вона об'їме кілька сот сторінок друку й матиме за альбознакомити наше громадянство по можливості з усіма українськими торговельними й промисловими фірмами у найширшому значінні слів, отже купцями, видавцями підприємствами, всіма спілками й кооперативами, фінансовими інституціями, фабриками, ремісниками, інженерами, лісниками,

адвокатами й взагалі всіма, кому залежить на піддержці з боку українського громадянства.

Крім українських фірм в Галичині і на Волині повинні подавати туди свої адреси і анонси також ті українські фірми, інженери і адвокати, що працюють за границею і могли би стати посередниками й заступниками в торговельних зносинах краю з заграниччям.

Оплати за оголошення такі: При дрібних оповістках по мп. 150 від слова, при анонсах: 1 сторінка (майд. 16-ки) 18.000 мп., 2/3 стор. 14.000 мп., 1/2 стор. 10.000 мп., 1/3 7.000 мп., 1/4 5.500 мп.

Для українських гуманітарних і культурно-просвітних інституцій о половинну дешевше.

Гроші слати до Земельного Банку Гіпотечного у Львові на рахунок „Адресової Книги“.

Оголошення прислати порученням листом на адресу Вид-ва „Червон. на Калина“ до рук Осипа Навроцького, Львів, вулиця св. Марка ч. 20. найдалше до дня 15-го липня ц. р.

Звертається увагу на обширнішу статтю в цій справі в „Економічн. Віснику“, гляди ч. 103. „Громадського Вісника“ з дня 28. червня 1922.

1828 2—2 Вид-ва „Червона Калина“.

Дрібні оголошення.

БУХГАЛТЕР маючий 5 літ самостійної практики шукає відповідного заняття. Зголошувати до Адмін. під „Заняття“. 1850а 1—1

ШУКАЮ лекції з нижших класів гімназії: віді. доц. або народної школи. Зголошення до Адм. під „Лекції“. 1850 1—1

ОРГАНІЗАТОР для сільських кооператив, котрий має вже потрібну практи-

ку і зможе уміло кермувати гуртовним складом „Спілки повітової“, селіс. пот. 16-й. Письменні зголошення з проханням додати слати рекомендовано на адресу: Михайло Гриневський, ч. Бібрки від Львова. 1844 1—1

ПОШУКУЮ трудящої жінки в віці 35—40 до кухні і домашнього господарства. Зплата місячна 5.000 мп. і харч. Може бути біженка з В. України. Зголошення слати М. Галани упр. шк. Пагуля пов. Равава коло Ярослав. 1830 2—3

БАТЕХИТА котрий обняв би заступство в парохії на селі на час літніх ферій пошукується. Услівя подає і зголошення приймає Уряд парохійний в Ілавчу п. Сербско. 1834 2—2

ФУТРО гарне, мужське, з гарним ковчиром на продаж у Івана Ярмавича, Львів, пл. Бернардинська 11. 1823 2—2

ПЕГЛУ, вапно і дахівку висилає „УБУС“ Львів, Оголінських ч. 6. XVI 7—10

МИЛУ і КОРИСТНУ розривку на час вакацій і взагалі, вишлемо кождому даром. „Товариш“ Львів, Зімоновича 20. 17906 2—2

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкурентній цінах поручає „ПІЛЬОТ“ Львів, Баторого 4. 0—30

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редація не відповідає.

Білія за 1914-1921 р.

Тов-а заробково-господарського

„Народний Дім“

створ. за ієстр. з обмеж. парокою

в Богородчанах.

Резервовий фонд	14.653.83 мп.
Спец. резерва страт	8.969.95
Членські уділи	18.158.18

Разом 41.781.96 мп.

Рахунок страт і зисків:

Зиск:	
З рах. відсотків	15.108.79 мп.
Страти:	
кошти адміністрації	13.178.93 мп.
двигимости	211.54
готівка з 30/6 1914 р.	993.66

Разом 14.384.13 мп.

Зиск 724.66 призначено до резерв. фонду 1847 1—1 ДИРЕКЦІЯ.

„ГРАФІЮМ“

Львів, КОЛОНТАЯ Ч. 2.

поручає ПАПР ДЛЯ ДРУКАРЕНЬ, АРТИКУЛИ ГРАФІЧНІ: ФАРБИ І ВСІ ДРУКАРСЬКІ ПРИРЯДИ, ТАКОЖ ШКІЛЬНІ ЗОШИТИ, НОТАТКИ, КУПЕЦЬКІ КНИГИ — — — ВЛАСНОГО ВИРОБУ. — — — XXIII 1—3

Адвокат і оборонець в кримінальних справах

Д-р Степан Баран

від 1. липня 1922. буде вести свою канцелярію в ТЕРНОПІЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5 (гетель Адлера, побіж Нар. Торговлі).

КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ СКІРОЮ

СТОВАРИЩЕННЯ ЗАРЕЄСТРОВАНЕ З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ
у Львові, вул. Вірменська ч. 8 (коли „Народного Дому“)
УДІЛ 5.000 МП., ВПИС 700 МП. ВЛАСНИЦЯ В ЧЛЕНІ! НАСКЛАДІ ДОБІРНИЙ ТОВАР ПО ПРИСТУПНИХ ЦІНАХ

ПЕЧІ І ВАФЛЕВІ КУХНІ

створять нові, старі направи швидко і дешево так в місті як і на провінції —

Михайло Галібей
майстер кафлярський

Львів, вул. Петра Скарги ч. 5.
1851 1—?

МАШИНИ ДО ШИТТЯ і складові частини поручають
В. Гроссгопф і сини Львів, пл. Голушевських 9.
XXIII 8—8

Тиждень дешевости від 1. до 10. липня 1922.

Для ПП. урядничок значний опуст з виставових цін за оказанням урядничої легітимації. —
Сукні вовняні, трикотажні, шовкові, маркизетові, воалеві, перкалеві на виїзд, блюзки маркизетові, пікові. Шляфроки у великій виборі поручає

Магазин конфекцій дамської і дитячої

Г. Л. Грінштайн

XXIII. Львів, вул. Слонечна 6. напроти Дому товарного і залізничного бюро „Орбіс“. 1—2

КОПЕРНИК І МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вітвірка 27. червня 1922. велику драму, оден з найкращих документів людської психіки, на 7 великих дій п. з.

„Упадок Сатани“.

(ЧОЛОВІН БЕЗ НІГ).
В головній ролі незрівняний ЛЕВ ШАНСИ.

Білянс за 1921 р. „Х Л І Б О Р О Б“

ст. зар. з обмеж. порукою

в Старих Богородчанах на Зарічу.

Резервовий фонд	174.795-80 мп.
Спец. рез. страт	19.448-66 "
Удїли	26.660-40 "
Разом	220.904-86 мп.

Зиск 21.373-12 мп. розділено як слїдує:

рез. фонд	2.373-12 мп.
Чит. „Просвіти“ Заріче	2.000- "
Лесївка	2.000- "
„Рідна Школа“	1.500- "
Інвалїди	1.500- "
Інтерновані	1.000- "
Захист сирїт в Зарічу	1.000- "
будова власного дому	10.000- "
Разом	21.373-12 "

1846 1—1

Білянс за 1921 р. „Селянська Кооператива“

зар. сп. з обм. порукою

в Вербівцях, п. Городенка.

Число членів 110.	3.416-60 мп.
Резервовий фонд	32.300- "
Членські удїли	35.716-60 мп.
Разом	71.433-20 мп.

Рахунок страт і зисків:

Зиск з товарів	97.762-60 мп.
хець	23.726- "
Разом	115.488-60 мп.

Кощи адміністрації як страти 101.662-50

Чистий зиск 13.826-10 мп.

1848 1—1 ДИРЕКЦІЯ.

Білянс за 1921 рік Господарсько-торговельне Товариство „П Р А Ц Я“

ст. зар. зареєстр. з обмеж. порукою у Львові на Личакові.

Число членів 103.	2.163-70 мп.
Резервовий фонд	3.611-36 "
Спец. резерва страт	6.298- "
Удїли членів	12.073-06 мп.

Раз. зисків і страт за 1921 р.:

Зиск:	104.833-37 мп.
З рахунку товарів	9.319-48 мп.
Страти:	64.134-76 "
коштів заїд.	22.706- "
інвентаря асорт.	8.583-13 "
Зиск до білянсу на 1921	104.833-37 мп.

Чистий зиск розділено в сей спосіб:

до резервового фонду	858-31 мп.
„ спец. резерви страт на товарах	5.724-82 "
на добродїї і гуманітарні цілі	2.000- "
	8.583-13 мп.

У Львові, 28. червня 1922.
1852 1—1 УПРАВА.

5.000 МП.!

на будову дому „Рідна Школа“ в Станиславові збудовані даше по 5.000 мп. і млічуть:

Ченстух Іван кличе: П. о. Івана Марквича в Тисменичанах 2) Добрянського Волод. в Сятині 3) Мельничанського Івана в Ожеші 4) Кобзана Степана в Довгій 5) Батюка в Стриганих. Крух Петро кличе: 1) Цейс Анну в Перемишлі 2) Крука Івана в Перемишлі 3) Крука Михайла в Перемишлі. о. Гордійчук Евстахій кличе: 1) о. Амброзія в Ружові 2) о. Стрийського в Городені. Німчук Іван кличе: 1) д-ра Миколу Сасака в Празі 2) Інк. Івана Остапця у Відні. Едзза І Волод. Заваїкевичі кличуть: 1) о. Миколайчука М. в Торках 2) о. Каретовича Іосифа в Якиманячах 3) Осипа Яковича в Перемишлі. Ільницька Анастасія кличе: 1) С. Куліковську в Джурині 2) Марійку Дорожинську в Косові. Сілецький Володимир кличе: 1) Крижанівського Льва в Дубінях 2) Мороза Лєвида в Потуторках. Д-р Партицький Іосиф зложив другий раз 5.000 мп. і кличе: 1) д-ра Івана Бережницького у Львові 2) Д-р Волод. Лаврівського в Бережанах 3) Мих. Рубчака в Станиславові 4) Мих. Гарачука в Станиславові. — Даше зложив по 5000 мп.: Книжатко з Ходорова, Антонович Антін з Праги, Содомора Антін з Бокова, о. Луцик з Надвірної.

ПРИСЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Українська кравецька робітня

Івана Сіменовича

в Станиславові. вул. Сапіжинська 23, (ріг 3. Має)

виникує солідно та швидко всіякі замовлення, входячі в обсяг кравецького мумеського і з власного матеріалу у великій виборі після найновїших журналів.

1538 9—?

Оцінювання вартости і рентовности промислових заводів переводить

ПАВЛО ДУРБАК

цивільний ІНЖИНІР-МЕХАНІК, записаний судом знаток для машин і промислових заводів.

Львів, вул. ЧАРНЕЦЬКОГО ч. 26.

Поради в справах промислових.

1—1

МАШИНИ РІЛЬНИЧІ по цінах фабричних достарчує

„УСТРІЙ“

Товариство промислово будівельне — Спїлка з обмеженою порукою

1799а Бюро і Львів, вул. Личаківська ч. 64, І. 1—1

Надзвичайні Загальні Збори

зареєстр. ст. з обм. порукою

„ВІРА“ в Соколові п. Золочів

відбудуться дня 16. липня п. р. о 3. год. по пол. в домі Читальні „Просвіти“ з слїдующим порядком нарад:

- 1) Звіт з діяльности стоварищення.
- 2) Вибір 7 членів Надзірної Ради.
- 3) Вибір 3 членів Управи.
- 4) Зміна статуту.
- 5) План будучої діяльности.
- 6) Внески і запитання.

На случай несприятости прийнятого числа членів відбудуться дня 23. липня п. р. з тимже порядком нарад, другі Загальні Збори з важністю рішень без огляду на число присутних членів.

1849 1—1 За Надзірну Раду: М. Андрухів.

НИТКИ

вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої від 22 літ ведені робітні сукох і білля.

ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД“ — Львів, Ринок ч. 23. XV 0—20

Концепція рутинизованого

приймає зараз адвокату

д-р Селєла в Перемишлі вул. Фредри ч. 6. 1793 4—4

Надзвичайні Загальні Збори

реєстр. ст. з обм. порукою

„УКРАЇНСЬКОГО БУДІВЕЛЬНОГО СОЮЗА“

відбудуться у вікторіх, дня 11. липня 6. р. о год. 6-їй пополудні, в сали Товариства „Українська Бєсїда“ у Львові, вул. Рутівського 22, з отримані денним порядком:

- 1) Зміна статуту.
- 2) Будівельні справи.
- 3) Внесення й запити.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ: Інк. М. Гамета в.р. А. Подлесний в.р. президент. XVI 1-2 секретар.

Чи Ви купили вже

збірник пісень і забав для своїх діточок???

Спішіть, бо наперед вичерпується.

1785 Ціна 350 мп. 2—2

МУЗИЧНЕ ВИДАВНИЦТВО „ПІРА“

СТАНІСЛАВІВ, вул. Голушевського 60.

Полотно

„Львів, Зіморевича 20“ полотно, цайги, сукна, мотузні вироби

Найліпші дзвони

ПЕРЕДВОЄННОЇ ЯКОСТИ

є на складі і можна замовляти у — істиуючої від 1898 року фірми —

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАПУШІ або філії в ПЕРЕМИШЛІ вул. Красінського ч. 63.

На надання висилається цінники оплатно

УВАГА: Нїяких агєнтів не маємо і не висилаємо, як і також крім Калуша і Перемишля ніякої філії не маємо. — 1795 3—10